

Beschermingsplan Akkerplanten

Handjesereprijs (*Veronica triphyllos*)

Beschrijving

Handjesereprijs is een weinig opvallende, zeer lage (5-20 cm) rechtopstaande plant. De soort is zacht behaard. De stengels zijn onderaan vaak vertakt. De blaadjes zijn diep ingesneden (handvormig). De blauwe bloemetjes verschijnen van maart tot mei. Ook de vruchtjes zijn blauw. Handjesereprijs kiemt voor de winter en is in de zomer al weer bijna verdwenen.

Groeiplaats

Handjesereprijs is een soort van wintergraanakkers op kalkarme, lemige zandgrond, vooral op stroomruggen langs de rivieren. Soms komt hij voor op open plekken in droge graslanden. In akkers waar Handjesereprijs nog voorkomt staat hij voornamelijk langs perceelsranden. Planten waardoor de soort wordt vergezeld zijn vooral algemene akkerplanten als Akkerviooltje, Smalle wikke en Gewoon herderstasje.

Verspreiding in Nederland

Vroeger werd Handjesereprijs in Nederland in alle provincies aangetroffen, zij het weinig in het noorden van het land. Tegenwoordig komt hij vrijwel alleen nog voor in het oostelijk deel van het riviereengebied: het IJsseldal en de randen van het Rijn- en Maasdal. Min of meer bestendig komt Handjesereprijs alleen nog voor rond Zutphen, in de Liemers en in Midden-Limburg. Voor 1950 is hij

Saxifraga/Rutger Barendse

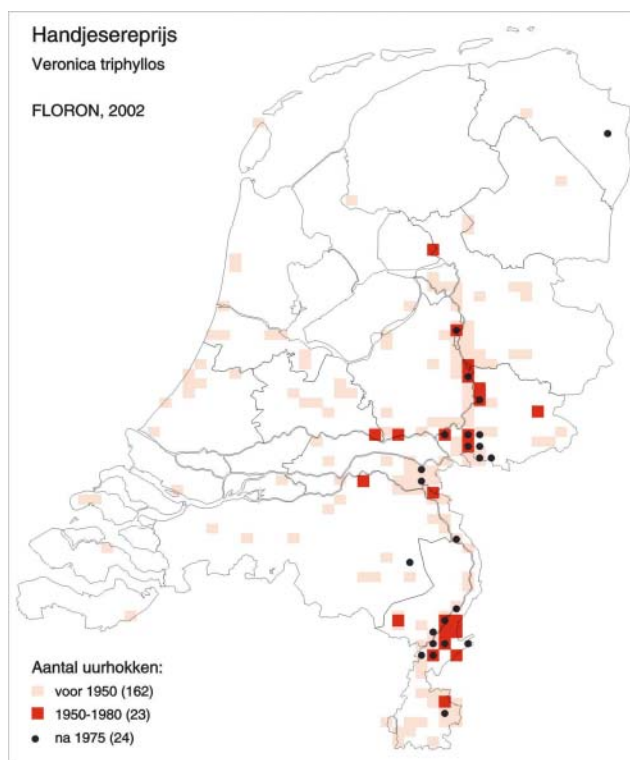
gevonden in 162 uurhokken (5x5 km), na 1975 nog maar in 24 uurhokken: een achteruitgang van 85%. Daarbinnen is hij echter veel minder algemeen geworden, zodat de eigenlijke achteruitgang nog veel groter is.

Bedreigingen

Door de sterk verminderde teelt van wintergranen op leemhoudende zandgronden, is het aantal mogelijke groeiplaatsen voor Handjesereprijs sterk beperkt. Een kleine soort als Handjesereprijs is weinig concurrentiekrachtig. Een hoog kunstmestgebruik leidt er toe dat andere onkruiden gaan domineren. Ook chemische onkruidbestrijding heeft uiteraard geen positieve effecten. Daarnaast biedt de steeds dichtere stand van het gewas steeds minder mogelijkheden voor Handjesereprijs.

Beschermingsmaatregelen

Om Handjesereprijs te bevorderen zijn een aantal dingen nodig. Ten eerste moet het gebruik van chemische onkruidbestrijding wordt verminderd. Daarnaast is het van belang niet te veel te bemesten. Ook een minder dichte stand van het gewas is belangrijk. Door, met name in het oostelijk riviereengebied, deze maatregelen langs perceelsranden te nemen, moet het behoud van Handjesereprijs buiten akkerreservaten mogelijk zijn. Omdat de soort zo onopvallend is en al voor de zomer weer is verdwenen, zijn waarschijnlijk niet alle groeiplaatsen bekend. In de streken waar hij nog voorkomt zou daarom met name in perceelsranden gericht moeten worden gezocht naar Handjesereprijs. Waar hij nog voorkomt kan dan het randenbeheer worden aangepast.

Beschermingsplan Akkerplanten

Handjesereprijs (*Veronica triphyllos*)

Waarom zijn soortbeschermingsplannen nodig?

Sommige planten en dieren kunnen in ons land alleen overleven als we onze uiterste best daarvoor doen, door zoveel mogelijk maatregelen te treffen om de soort te behouden.

Daarvoor zijn soortbeschermingsplannen opgesteld. Hierin staat wat er nodig is om de soort in Nederland te laten voortbestaan.

Omdat veel van de soorten niet zo bekend zijn, is voor elke soort een "factsheet" gemaakt, met daarop een samenvatting van de belangrijkste informatie. Naast een beschrijving van de soort, met een foto, is op een kaartje aangegeven waar de soort nog voorkomt. Ook is aangegeven wat de grootste bedreigingen zijn en, misschien nog wel belangrijker, wat de mogelijke oplossingen hiervoor zijn.

De factsheets zijn gemaakt in opdracht van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Ze zijn bedoeld voor iedereen die beroepsmatig te maken heeft met de soorten, maar ook voor andere geïnteresseerden.

Meer weten?

Voor meer informatie over dit en andere soortbeschermingsplannen:

Website Soortbescherming

www.soortbescherming.nl

e-mail: info@soortbescherming.nl

Voor informatie over wilde planten in Nederland:

FLORON

www.floron.nl

Om het Beschermingsplan Akkerplanten te bestellen:

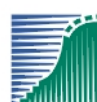
Expertisecentrum van het ministerie van LNV

Postbus 482

6710 BL Ede

tel. 0318-822500

DLV Groen & Ruimte
Projecten met draagvlak

landbouw, natuur en
voedselkwaliteit